

Kraków, 23 sierpnia 2019 r.

dr hab. Bogusława Bek-Gaik, prof. AGH
Wydział Zarządzania
Akademia Górniczo- Hutnicza w Krakowie

Recenzja
rozprawy doktorskiej mgr Żakliny Jabłońskiej
pt. „Franczyza w procesie tworzenia wartości przedsiębiorstwa francyzodawcy na
przykładzie branży gastronomicznej” napisanej pod kierunkiem naukowym
dra hab. Grzegorza Urbanka, prof. UŁ

Podstawą opracowania recenzji była decyzja Rady Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 1 lipca 2019r, na mocy której zostałam powołana na recenzenta w/w rozprawy doktorskiej.

Recenzowana rozprawa doktorska **mgr Żakliny Jabłońskiej** dotyczy roli franczyzy w procesie tworzenia wartości przedsiębiorstwa francyzodawcy. Podjęta w rozprawie tematyka jest bardzo aktualna i wpisuje się w nurt dyskusji dotyczącej wartości przedsiębiorstwa.

Celem niniejszej recenzji jest stwierdzenie, czy rozprawa doktorska spełnia warunki określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2003 r., Nr 65, poz. 595, z 2005 r., Nr 164, poz. 1365 z późn.zm.). Recenzja zawiera ocenę pracy w dwóch aspektach – formalnym i merytorycznym oraz ocenę ogólną stanowiącą konkluzję recenzji.

I. Ocena formalna rozprawy

Rozprawa doktorska zawiera 177 stron, w tym: wprowadzenie (s. 5-10), pięć rozdziałów (s. 11-148), zakończenie (s. 149-152), bibliografię (s. 153-160), załączniki od nr 1 do nr 2 (s. 161-172), spis tabel (s. 173-175), spis rysunków (s. 176-177).

Temat pracy został sformułowany w sposób właściwy, jest aktualny i ważny dla praktyki gospodarczej. Przedmiotem zawartych w niej rozważań jest franczyza w procesie kreowania wartości przedsiębiorstwa francyzodawcy, w szczególności przedsiębiorstwa branży gastronomicznej.

We wstępie Autorka sformułowała cel główny pracy, cele szczegółowe oraz hipotezy badawcze. Wskazała także motywy i przesłanki dla podjęcia tematu i lukę badawczą. Podkreśliła także, że w literaturze przedmiotu powstało, jak dotąd niewiele opracowań naukowych dotyczących franczyzy z punktu widzenia wartości przedsiębiorstwa francyzodawcy.

Autorka w dysertacji sformułowała podstawowy, główny cel pracy we wstępie (s. 7) jako „ (...) ocena wpływu franczyzowego modelu prowadzenia biznesu na wartość przedsiębiorstwa francyzodawcy - na przykładzie przedsiębiorstw sektora gastronomicznego w Polsce”.

Ponadto Autorka sformułowała 4 cele cząstkowe:

Cel 1 - *Wyjaśnienie istoty franczyzy i przedstawienie rozwoju systemów franczyzowych.*

Cel 2 - *Identyfikacja norm prawnych regulujących działalność franczyzową w Polsce i na świecie..*

Cel 3 - *Określenie korzyści wynikających ze współpracy franczyzowej, a także istniejących barier jej rozwoju - z punktu widzenia dawcy systemu franczyzowego.*

Cel 4 – *Identyfikacja korzyści płynących z zastosowania systemów franczyzowych w stosunku do innych modeli biznesu z punktu widzenia wartości przedsiębiorstwa francyzodawcy.*

Dokonując ich oceny, uważam, że zostały one sformułowane w sposób jasny i precyzyjny, cele szczegółowe są spójne z celem głównym rozprawy i wszystkie korespondują z postawionym problemem badawczym. Uważam, że sformułowanie celów cząstkowych jest uzasadnione, są one istotne i stanowią wyodrębnione problemy badawcze realizowane przez Autorkę. Ponadto są one bezpośrednio powiązane z poszczególnymi rozdziałami rozprawy.

Autorka we Wstępie rozprawy sformułowała również następujące hipotezy:

- H0: *Przedsiębiorstwa, które wykorzystują systemy franczyzowe budują wyższą wartość przedsiębiorstwa (franczyzodawcy) w porównaniu z przedsiębiorstwami niefranczyzowymi.*
- H1: *Przedsiębiorstwa stosujące systemy franczyzowe budują bardziej rozpoznawalną markę na rynku.*
- H2: *Przedsiębiorstwa stosujące systemy franczyzowe uzyskują wyższą lojalność klientów.*
- H3: *Przedsiębiorstwa stosujące systemy franczyzowe dzięki wykorzystywaniu efektu skali mają silniejszą pozycję negocjacyjną wobec dostawców.*
- H4: *Przedsiębiorstwa stosujące systemy franczyzowe, dzięki wykorzystywaniu redystrybucji kosztów, mają silniejszą pozycję negocjacyjną wobec dostawców.*
- H5: *Stosując systemy franczyzowe franczyzodawcy obniżają ryzyko prowadzenia swojej działalności.*
- H6: *Wykorzystanie systemów franczyzowych przyspiesza ekspansję przedsiębiorstw na rynki zagraniczne.*

Oceniając hipotezy badawcze rozprawy uznaję, że zostały ona prawidłowo sformułowane oraz rzetelnie umotywowane przez Autorkę.

Podsumowując stwierdzam, że postawione przyjęte w rozprawie cele pozwalają zidentyfikować zadania badawcze składające się na rozwiązanie podjętego problemu oraz wyrażają obszar, przedmiot i zakres studiów literaturowych oraz badań empirycznych.

Ogólna struktura rozprawy nie budzi zastrzeżeń. Konstrukcja pracy jest prawidłowa i logiczna. Rozprawa posiada standardowy układ podziału na część teoretyczną i empiryczną. Jest to układ uporządkowany, logiczny i ma spójną strukturę, przede wszystkim z punktu widzenia kolejności wynikania poruszanych i rozwiązywanych problemów. Struktura rozprawy odzwierciedla jej główny cel, który Autorka określiła we *Wstępie* rozprawy. Dzięki przyjętej konstrukcji pracy rozprawa tworzy zwartą całość. Język rozprawy jest komunikatywny. Doktorantka stosuje bogate słownictwo.

Podsumowując, pod względem formalnym praca jest przygotowana starannie. Doktorantka w prowadzonych rozważaniach wykazuje się umiejętnością sprawnej prezentacji badanych zjawisk, poprawnością i trafnością formułowania wniosków i systematycznie realizuje Swoje zamierzenia badawcze.

II. Ocena merytoryczna

Strona merytoryczna recenzowanej rozprawy nie budzi zastrzeżeń. Bazuje ona zarówno na studiach literaturowych, jak i badaniach własnych, które Autorka przeprowadziła bardzo rzetelnie, prezentując szeroko najbardziej istotne poglądy i opinie na temat problemu badawczego. Uzasadnienie wyboru tematu zawarte we wstępie uważam za wystarczające.

W rozdziale pierwszym Autorka przedstawia pojęcie i klasyfikację franczyzy. Doktorantka bardzo wyraźnie podkreśliła w pierwszym rozdziale jej regulacje prawne i określiła jej szczególny charakter jako międzyorganizacyjnej formy współpracy gospodarczej.

Reasumując, treści zawarte w rozdziale pierwszym są aktualne, bardzo ważne i istotne dla dalszych rozważań.

Rozważania zawarte w rozdziale drugim stanowią bardzo istotną część rozprawy doktorskiej, ponieważ Autorka przedstawiła w nim teoretyczne podstawy franczyzy. Jak podkreśla Autorka, w systemach franczyzowych zastosowanie znajduje teoria agencji i teoria kosztów transakcyjnych. Autorka dokonała również krytycznej analizy franczyzy z punktu widzenia podejścia sieciowego.

Reasumując, rozdział drugi jest fundamentem teoretycznym rozprawy i świadczy o dobrym przygotowaniu Autorki do prowadzenia badań naukowych.

Kolejny rozdział omawia rozwój koncepcji franczyzy w Polsce i na świecie. Autorka scharakteryzowała w nim franczyzowe modele biznesu polskich przedsiębiorstw w latach 2002-2018, wskazując na szczególnie dynamiczny ich rozwój w gastronomii.

W rozdziale czwartym Autorka scharakteryzowała umowy franczyzowe w świetle aktywów niematerialnych i ich wykorzystania w procesie tworzenia wartości przedsiębiorstwa. Przeprowadziła analizę modeli biznesu – ich definicji, zakresu i klasyfikacji. Wykazała, że model franczyzowy pozwala wykreować franczyzodawcy zasoby tworzące jego wartość w krótszym okresie niż w przypadku przedsiębiorstw niefranczyzowych. Autorka omówiła także wpływ aktywów niematerialnych na wartość przedsiębiorstwa franczyzodawcy i wskazała czynniki determinujące wartość przedsiębiorstwa polskich firm gastronomicznych: markę, lojalność klientów, udział w rynku i możliwości zakupowe.

W rozdziale piątym - empirycznym - Autorka jasno określiła cele, metodykę, przedmiot badań i narzędzia badawcze, a następnie zaprezentowała wyniki badań i syntezę uzyskanych rezultatów.

Najważniejszym zadaniem badawczym była kwantyfikacja kluczowych zmiennych opisujących istotę kontraktu franczyzowego i wskazanie związków przyczynowo-skutkowych występujących między nimi. Badaniem ankietowym objęto polskie przedsiębiorstwo branży gastronomicznej w roku 2016 – 67 przedsiębiorstw franczyzowych i 150 przedsiębiorstw niefranczyzowych. Wykorzystano w nim test U Manna-Whitneya oraz miary tendencji centralnej, a także korelację rang Spearmana.

Wyniki przeprowadzonych badań potwierdzają, że kluczowym narzędziem w procesie tworzenia wartości przedsiębiorstwa franczyzodawcy jest silna marka, pozwalająca uzyskać trwałą przewagę konkurencyjną.

Pracę podsumowuje *Zakończenie*, w którym Autorka dokonała syntezy treści pracy oraz podsumowała osiągnięte rezultaty postępowania badawczego. Wskazała również kierunki dalszych badań.

Doktorantka wykorzystała w pracy prawidłowo dobrany zestaw pozycji literaturowych (artykuły, monografie itp.), w tym pozycje anglojęzyczne.

Czytając rozprawę nasuwa się pewna uwaga. W rozdziale czwartym odczuwam pewien niedosyt – brak własnego stanowiska Autorki na temat istoty, celów i miejsca modelu biznesowego w zarządzaniu przedsiębiorstwem.

Reasumując, ocenę merytoryczną pracy stwierdzam, że Doktorantka posiada szeroką wiedzę i bardzo dobre przygotowanie do prowadzenia badań empirycznych. Przyjęta w dysertacji metodyka badań jest w mojej ocenie poprawna zarówno z punktu widzenia zamierzeń badawczych jak i postawionych pytań badawczych oraz celów pracy.

III. Ocena ogólna

Recenzowana rozprawa stanowi wartościowe poznawczo dzieło naukowe. Jest w dużym stopniu oparta na badaniach własnych. Posiada także wymiar oryginalności wynikający zarówno z podjętego tematu, jak również własnego, autorskiego sposobu rozwiązania postawionych problemów. Należy podkreślić rozległą wiedzę Doktorantki na temat prowadzenia badań i analiz oraz sformułowanie przez Doktorantkę własnych wniosków w badanym obszarze.

Obszar tematyczny rozprawy należy uznać za aktualny, a postawiony w niej problem badawczy za ważny dla teorii i praktyki zarządzania.

Doktorantka w recenzowanej rozprawie wykazała się wiedzą z dyscypliny zarządzania, przygotowaniem warsztatowym oraz umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Wysoko oceniam w szczególności:

- * ważność i aktualność podjętej w pracy tematyki,
- * przeprowadzenie przez Autorkę wnikliwych studiów literaturowych dotyczących analizowanego problemu,
- * wieloaspektowe podejście do problematyki,
- * logiczną i spójną strukturę rozprawy,
- * krytyczną analizę istniejących regulacji w badanym obszarze,
- * swobodny język,
- * badania empiryczne – trafność wnioskowania i umiejętność przejrzystej prezentacji wyników.

Podsumowując, rozprawa doktorska **mgr Żakliny Jabłońskiej** pt. „**Franczyza w procesie tworzenia wartości przedsiębiorstwa francyzodawcy na przykładzie branży gastronomicznej**” stanowi oryginalne i wartościowe dzieło naukowe.

Rozprawa spełnia wymagania Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym z dn. 14 marca 2003r. wraz z późniejszymi zmianami i może stanowić podstawę do nadania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu. Jednocześnie wnoszę o dopuszczenie recenzowanej rozprawy doktorskiej **mgr Żakliny Jabłońskiej** do publicznej obrony.

